



# РАО И НФ О

Издание на Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“

бр. 7/ септември - октомври 2013 г.

## В БРОЯ:

### ТЕМА НА БРОЯ

С ПРОВЕРКИТЕ ОТ ЕС  
ДП РАО ПЕЧЕЛИ ДОВЕРИЕ  
И АВТОРИТЕТ

**НОВИНИ** ДП РАО напредва отговорно с демонтажа на нерадиоактивно оборудване

**НОВИНИ** ЕБВР потвърди, че ДП РАО спазва стриктно европейските стандарти

**НОВИНИ** Опазването на птиците – във фокуса на ДП РАО

Саймън Мърфи,  
ръководител проект  
към ЕК:  
*Видим е реален прогрес  
на дейностите,  
свързани с демонтажа  
на нерадиоактивно  
оборудване.*



## ТЕМА НА БРОЯ

### С ПРОВЕРКИТЕ ОТ ЕС ДП РАО ПЕЧЕЛИ ДОВЕРИЕ И АВТОРИТЕТ

#### Механизми за съвместна работа с Европейските институции

В края на месец септември премина работно посещение на представители на Европейската комисия (ЕК) и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) във връзка с проектите по извеждане от експлоатация на спрени ядрени мощности в АЕЦ „Козлодуй“.

Вече има установена практика подобни посещения да се провеждат на всяко шестмесечие. По същество това са работни срещи, на които екипът на Групата за управление на проекти

(ГУП) към Предприятието обсъжда с представителите на европейските донори хода на текущите дейности, коментират се оперативни проблеми, формулират се задачи и насоки, планира се бъдещата работа, актуализират се приоритетите в управлението на проектите.

Проверяващите получават преки наблюдения от демонтажните дейности на оборудването от нерадиоактивната част на блоковете, от изграждането на спомагателни съоръжения за предстоящото извеждане, финансирани от Европейски съюз.

Това не е единствената система за контрол на дейността на Предприятието. Европейските институции следят отблизо разходването на отпуснатите от тях средства. Два пъти годишно България, като страна бенефициент, докладва прогреса на проектите на най-високо равнище – пред Управляващия комитет на МФ „Козлодуй“ и пред Асамблеята на донорите. Форумът се провежда в Лондон и второто за тази година заседание вече е насрочено за 15 ноември. ДП РАО има ангажимент за голям дял от тези проекти. Ето защо в момента ДП РАО се готви активно за участие в предстоящото заседание. Тази тема също беше част от програмата на срещата през септември, независимо от това, че ДП РАО отчита всеки месец по оперативен ред пред ЕБВР всички подробности по свършената към момента работа.

ДП РАО има предишен опит за взаимодействие с ЕБВР от работата по проекта за изграждане на НХРАО. Механизмът за съвместна дейност беше усъвършенстван и допълнен преди повече от две години, когато започна прехвърлянето на проекти от АЕЦ към ДП РАО. В този период ЕБВР извърши една цялостна комплексна

оценка на ресурса на Предприятието да управлява проекти по правилата на ЕС. Банката даде много добра атестация на всички ресурси в организацията на Предприятието.

В началото на лятото тази година се състоя и друг интересен одит – служители на ДП РАО и АЕЦ „Козлодуй“ бяха подложени на оценка по спазване на изискванията на ЕБВР в нейната Политика по социална и околна среда и резултатите отново бяха добри. Европейските институции са безкомпромисни в своите оценки и когато те дадат положителен отзив за работата на Предприятието, това е сигурно доказателство, че организацията наистина се справя добре и всякакви спекулации (защото винаги има спекулации, когато става дума за пари) стават несъстоятелни.

Нещо повече, по сигнал, подаден от България, ДП РАО бе обект на проверка на Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ). Преди месец бе получено официално писмо, че инспекторите не са открили абсолютно никакви нарушения и разследването е прекратено. Ето защо, ДП РАО приема проверките като възможност за усвояване на добри практики

и мотивация за непрекъснато подобряване на процесите. Чрез тези проверки се създава оптимална среда за публичност и прозрачност за използването на МФ „Козлодуй“ пред българското общество и гражданите на европейската общност. По този начин Предприятието като държавна организация има и своя принос за доброто име на България.

В резултат на изграденото доверие тази година МФ „Козлодуй“ отпусна средства в размер на 65 млн. евро, с одобрението на донорите за комплекса от дейности, свързани с изграждането на НХРАО. Целта на ръководството на ДП РАО е предстоящата Асамблея да даде принципно одобрение за Грантове, които ще гарантират заплатите на работещите на 1-4 блок за следващите 3 години, за да не тежи такъв разход на българската икономика. Освен това са подготвени детайлни разбивки за процесите по извеждане в периода 2014 – 2020 г. Ако тези разчети бъдат тези разчети ще бъдат убедителни за ЕК, ще бъдат адекватно изпълнени задачите в този период за безопасното извеждане на спрението мощности на АЕЦ „Козлодуй“.

#### Процедури за управление на проекти и избор на изпълнители

Проектите, по които работи Държавното предприятие, се управляват съгласно правилата на ЕБВР и Международната федерация на инженерите консултанти (ФИДИК). Това са единни правила за ЕС, в които са заложи ясни критерии. Чрез тях се снижава до минимум възможността за целенасочено недоброръководство въздействие за спечелване на конкурси, като в същото време се

гарантира избор на най-добрия изпълнител за проектиране, анализи, изграждане или каквито и да е други дейности, свързани с процеса по извеждане.

Това предопределя много високи изисквания спрямо кандидатите: те трябва да представят доказателства за солидност и финансова стабилност на базата на парични обороти и доходи за последните три години; за успешен опит и професионален авторитет в резултат на реализирани проекти. Практиката в системата на ЕС показва, че когато задачата е с висока сложност, например изграждане на хранилище за радиоактивни отпадъци, почти е невъзможно конкурсът да бъде спечелен от една компания. Обикновено водещи фирми създават консорциуми, като обединенията най-често са международни и всеки от участниците е национално признат в своята страна в съответната област. Обединяват се най-добрите в бранша.

Проектите в областта на ядрената енергетика са много сложни и изпълнението им представлява комплекс от различни по своето естество задачи: обосновка на безопасността, което касае сигурността на съоръжението; оценка на въздействието върху околната среда, което е свързано със здравето на хората и запазването на природните ресурси; геоложки и хидроложки изследвания, които трябва да дадат гаранции за невъзможност за миграция на радионуклиди и т. н. При тези условия ДП РАО трябва да докаже на донорите, че изборът на изпълнител е възможно най-добрият.

Оттук произтича и сложността при управлението на проектите. На първо място

е от изключителна важност да бъде изработено много прецизно техническо задание, максимално точно отразяващо реалната необходимост на всяка дейност, която предстои да бъде извършена. ДП РАО е бенефициент на стоки и услуги и не оперира с парични потоци по проектите – ЕБВР извършва заплащането директно към изборения по процедура изпълнител.

В тази връзка Банката участва активно и стриктно в процедурата. Провежда се дълга и многостепенна международна процедура по избор на изпълнител, която започва с това, че всяко обявление едновременно се оповестява на официалните Интернет страници на ДП РАО и на ЕБВР. Отделните търгове стартират с покана за изява на интерес, в резултат на което се съставя широка листа на кандидатите. След преглед от комисия на представените от тях документи се извършва селекция за кратка листа. Одобренията за нея кандидати дават своите подробни предложения по конкретния проект, които се разглеждат от комисия, включваща, освен специалисти от ДП РАО, и представители на Международния консултант, експерти от МИЕ, външни експерти от научните среди.

Документацията от всеки етап в пълен пакет се изпраща в ЕБВР, разглежда се от техните експерти и едва след тяхното одобрение процедурата продължава в следващ кръг. Всичко това изисква огромен труд от страна на добре подготвени хора – инженери, икономисти, юристи. Но това дава спокойствие на ръководството на Предприятието, че върши работата си по най-добрия начин, спазва правилата на ЕС, които са насочени

към това да се сведат до минимум възможностите за манипулация на конкурсите, за корупционни практики или избор на неблагонадеждни или некомпетентни изпълнители.

#### Международен фонд „Козлодуй“ (МФК)

През месец ноември 1999 г. българското правителство и Европейската комисия подписват споразумение, според което българското правителство поема твърд ангажимент за затваряне и извеждане от експлоатация на блокове I-IV на АЕЦ „Козлодуй“.

Създаден е Международен фонд „Козлодуй“, администриран от Европейската банка за възстановяване и развитие, за подпомагане дейностите по извеждане от експлоатация и намаляване от ранното затваряне на блоковете.

#### Международната федерация на инженерите консултанти

**FIDIC** (акроним от френски *Fédération Internationale Des INGENIEURS-Conseils*) е международна организация по стандартизация.

Договорните условия на FIDIC са световно известни стандарти за строителни и инженерингови договори. Те се използват в Европа за различни видове проекти – от такива за добиване на енергия от вятър или вода до големи инфраструктурни проекти.





**Саймън Мърфи, ръководител проект към ЕК:**  
ДП РАО напредва отговорно с демонтажа на нерадиоактивно оборудване

Европейската комисия похвали Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ за работата по проекта за извеждане от експлоатация на I и II блок на АЕЦ „Козлодуй“.

*„Удовлетворен съм от напредъка на процеса по демонтаж на периода, в който го наблюдавам – от м. юни миналата година, когато за първи път влязох в машинната зала. Видим е реален прогрес на дейностите, свързани с демонтажа на нерадиоактивно оборудване.“, заяви Саймън Мърфи, ръководител проект към ЕК.*

На 25 и 26 септември 2013 г., на площадката на I и II блок на АЕЦ „Козлодуй“ се състоя планирано работно посещение на представители на Европейската комисия (ЕК) и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) за преглед на актуалното състояние на проектите, свързани с процеса по извеждане от експлоатация на спрени ядрени мощности в атомната централа.

Проведеното посещение бе част от установена практика за съвместни заседания два пъти годишно на площадката на 440-мегаватовите блокове.

На работната среща екипът на Групата за управление на проекти към ДП РАО обсъди със Саймън Мърфи и с Валентин Шайдер от ЕБВР хода на текущите дейности. Бяха формулирани непосредствени задачи и разисквани приоритетите в управлението на проектите.

Разгледаха се и основните теми, свързани с проектите по извеждане, които ще бъдат представени на предстоящата Асамблея на донорите на МФ „Козлодуй“ на 15 ноември 2013 г.

Представителите на Европейския съюз получиха преки наблюдения от демонтажните дейности на оборудването в машинната зала на I - II блок, от изграждането на спомагателни съоръжения за предстоящото извеждане.

*„Установихме и много положителни организационни промени, които доказват добра подготовка на ДП РАО за момента, в който ще започне същинското извеждане. Всички екипи добре разбират ролите си.“, коментира в края на работното посещение Саймън Мърфи.*



**ЕБВР потвърди, че ДП РАО спазва стриктно европейските стандарти**

**Представители на Европейската банка за възстановяване и развитие потвърдиха, че Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ спазва стриктно европейските стандарти. Това стана ясно по време на заключителната среща между работна група на ДП РАО и одитиращ екип на ЕБВР, който оценява дейностите по извеждане от гледна точка на Политиката на Банката по социална и околна среда, която се състоя на 25 септември.**

Питър Мур – старши експерт по околна среда в ЕБВР, изказа задоволство от високата степен на съответствие, констатирана в работата на ДП РАО, при покриване на критериите на Банката в аспект отговорност за социалната и околната среда.

*„Много сме благодарни на участниците в работната група, с които обсъдихме и уточнихме европейските стандарти, които ЕБВР изисква от всички свои партньори. Констатирахме, че те са заложили до голяма степен и в българското законодателство и ДП РАО се придържа в цялата си дейност към тях.“*

ЕБВР администрира средствата, които се отпускат от Международния фонд „Козлодуй“ като безвъзмездна помощ за подпомагане на дейностите по извеждане.

Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ е оператор на процеса и работи в тясно взаимодействие с ЕБВР по проектите, финансирани от европейските донори.

*Бях впечатлен от откритостта на представителите на Предприятието, с които работихме, от желанието им да констатираме заедно разликите в стандартите – там, където съществуват, и да стигнем до общо становище какви подобрения може да бъдат направени, за да се покрият изцяло критериите на ЕБВР по отношение на социалната и околната среда.“, каза на финала на срещата Питър Мур.*





## ОПАЗВАНЕТО НА ПТИЦИТЕ – ВЪВ ФОКУСА НА ДП РАО

Докладът за оценка на съвместимостта (ДОС) на Проекта за извеждане от експлоатация на блокове I-IV на АЕЦ „Козлодуй“, осъществяван от ДП РАО, е разработен от екип водещи български учени и специалисти, начело с проф. д-р инж. Димитър Павлов.

ДОС разглежда общо шест защитени зони – една по Директивата за птиците и пет по Директивата за местообитанията. Най-близката до площадката на Централата е Защитена зона „Златията“ на разстояние 1.2 км, а най-отдалечената е на 19 км – Защитена зона „Цибър“.

Орнитоложкото разнообразие в тези зони е изключително голямо и включва над 120 вида птици. Само в Златията са установени 122 вида птици, от които 28 са вписани в Червената книга на България, а 53 вида са с европейско природозащитно значение. Пет от тях са застрашени в световен мащаб, а 36 вида са застрашени в Европа.

Мястото е едно от най-важните в Европейския съюз за група от видове, привързани основно към откритите пространства – белия щъркел, тръстиковия блатар, късопръстия ястреб и др. Ето защо експертите на

ДП РАО, разработващи проекта, се отнасят с особено голямо внимание към евентуалните въздействия на бъдещите дейности по извеждане.

Изводите на Доклада по оценка на съвместимостта потвърждават, че не се очаква осъществяването на проекта на ДП РАО да доведе до отрицателно въздействие върху различните видове птици и техните местообитания.

По време на реализацията на проекта няма да бъде изградена допълнителна инфраструктура (вкл. далекопроводи), няма да има вредни емисии и замърсяване (радиационно, шумово, почвено, на атмосферния въздух и пр.). Проектът няма да има кумулативен ефект и отрицателно въздействие както върху гнездовите находища, така и върху местата за хранене и зимуване на птиците и техните миграционни коридори.

Оценката за степента на въздействие е направена на базата на резултатите от теренните проучвания, на съществуващата научна информация и на основните нормативни документи, свързани с природозащитното законодателство.



Успешното осъществяване на проекта по извеждане е първостепенен приоритет на ДП РАО, което в цялата си дейност се ръководи от основната си мисия – да опазва живота и здравето на хората и околната среда с **ГРИЖА ЗА БЪДЕЩЕТО**.

1. Голям корморан (*Palacrocorax carbo*)
2. Бял щъркел (*Ciconia ciconia*)
3. Черен щъркел (*Ciconia nigra*)
4. Голяма бяла чапла (*Egretta alba*)
5. Черноглава овесарка (*Emberiza melanocephala*)

Снимките на страницата са предоставени любезно от Александрина Липова.